Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Självständigt arbete 15 hp

” Vi har nu mer tid för sva.”

Lärares resonemang kring de förändringar som iscensättningen av Lgr22 har inneburit för dem, i såväl organisation som i undervisning.

Författare: Ida Lundmark

Handledare: Päivi Juvonen

Examinator: Gisela Håkansson

Termin: HT 2022

Ämne: Svenska som andraspråk

Nivå: Grundnivå

Kurskod: 2SSÄ12

Titel på engelska: “We have more time for Swedish as a second language now." Teachers reason about changes in organization and education when enacting a new curriculum.

Sammandrag

Studiens syfte var att undersöka hur lärare i ämnet svenska som andraspråk på mellanstadiet resonerar kring de förändringar som iscensättningen av den nya läroplanen, Lgr22, har inneburit för dem i såväl organisation som i undervisning. Syftet innefattade även hur lärarna resonerade kring stöttning av elevernas språkliga resurser. Forskningsstrategin bestod av en metodkombination med en kvantitativ enkätundersökning samt en kvalitativ intervjuundersökning. Den rikstäckande digitala enkätundersökningen besvarades av 19 lärare. Av dessa lärare deltog sedan två i intervjuer som spelades in via Zoom. Materialet analyserades genom en kvalitativ tematisk analys. Resultatet visar att lärarna över lag är nöjda med förändringarna i läroplanen men att de inte har påverkat undervisningen nämnvärt. Men i och med de förändringar som har skett i organisationen av undervisningen har positiva effekter avspeglats i mer undervisningstid och förbättrade gruppindelningar. Lärarna upplever att de stöttar sina elever i att använda sina språkliga resurser men studien visar att de behöver bli mer planerande i sitt användande av elevernas språk i klassrummet. För att det ska bli ett användbart pedagogiskt verktyg behövs såväl planerad stöttning som den interaktionella som sker i stunden.

Nyckelord

Svenska som andraspråk, Lgr 22, Förändringsarbete, Transspråkande pedagogik, Stöttning, Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA)

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Innehåll

1 Inledning 4

2 Syfte och frågeställning 5

3 Teoretiska utgångspunkter 5
3.1 Transpråkande pedagogik 5
3.2 Stöttning 6
3.3 Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA) 6

4 Tidigare forskning 7

5 Metod och material 9
5.1 Enkäten 10
5.2 Intervjun 11
5.3 Deltagarna 12
5.4 Bearbetning av material och analysmetod 13
5.5 Forskningsetiska aspekter 13
5.6 Reliabilitet och validitet 14

6 Analys och resultat 14
6.1 Analys av deltagarnas svar kopplade till forskningsfrågorna 14
6.1.1 Organisationen enkätsvar 14
6.1.2. Organisationen intervjusvar 15
6.1.3 Förändringar i undervisningen enkätsvar 16
6.1.4 Förändringar i undervisningen intervjusvar 17
6.1.5 Stöttning av språkliga resurser enkätsvar 17
6.1.6 Stöttning av språkliga resurser intervjusvar 18
6.2 Induktiva kategorier i intervjudata 19

7 Diskussion 21
7.1 Inledning 21
7.2 Metoddiskussion 21
7.3 Resultatdiskussion 22
7.3.1 Organisation 22
7.3.2 Förändring i undervisningen 23
7.3.3 Stöttning av språkliga resurser 23
7.3.4 Problematisering av specialundervisningen 24
7.3.5 Brist i resurstillgång och tid 25
7.4 Slutsatser 25
7.5 Vidare forskning 26

8 Referenser 26
8.1 Tryckta källor 26
8.2 Elektroniska källor 27

Bilagor
Bilaga 1 Enkätfrågor
Bilaga 2 Kvantitativ data
Bilaga 3 Introduktionstext Facebook
Bilaga 4 Intervjuguide

1 Inledning

Den 1 juli 2022 började den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (Lgr22) att gälla som styrdokument. Därmed fick också samtliga ämnen i grundskolan reviderade kursplaner. Grundskolorna runt om i landet har sedan starten av höstterminen 2022 börjat iscensätta[1] de nya styrdokumenten i sin undervisning, men förarbetet inför iscensättningen påbörjades redan under vårterminen 2022.

I de nya kursplanerna görs tydligare skillnader mellan ämnena svenska som andraspråk (sva) och svenska. Skillnader som skrivs fram i kursplanen för sva men som inte finns i kursplanen för svenska är t ex att undervisningen ska utgå från ett andraspråksperspektiv och att eleverna ska ges möjlighet att utveckla strategier för inlärning av språk men också för den egna kommunikationen samt att få möjlighet att utveckla kunskaper om svenska språket gällande uttal, ord och begrepp. Dessutom tydliggörs synen på flerspråkighet som resurs (Nationellt centrum för Svenska som andraspråk, u.å.). Förändringarna innebär nya skrivningar för lärare att förhålla sig till och iscensätta i sin undervisning men också förändringar som kan påverka strukturen beroende på hur undervisningen organiseras. Det är en stor process vilket också innebär en stor insats av ledningen på skolorna i att leda arbetet.

I Lgr22 (2022) finns följande stycken där elevens språk som resurs skrivs fram:

> Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, *språk* och kunskaper. (s.6, min kursivering).
>
> I undervisningen ska eleverna stimuleras att utveckla och uttrycka komplexa tankar utifrån sin kunskapsnivå och sina *språkliga resurser*. (s.235, min kursivering)
>
> Strategier för att förstå och göra sig förstådd när det egna svenska språket inte räcker till, exempelvis att be om förtydliganden, omformulera och *använda olika språk som resurs*. (s. 239, min kursivering)

Med dessa framskrivningar i åtanke ville jag ta reda på hur lärarna beskriver att de stöttar elever i att använda sina språkliga resurser. Poängen med stöttning är att eleven ska nå

[1] Valet att använda ordet iscensättning framför det vanligare implementering grundar sig i att studien avser att undersöka hur lärare tolkar de nya riktlinjerna för att sedan själva iscensätta dem i sin undervisning. Implementering implicerar att färdiga direktiv kommer från högre instanser och utan möjlighet för lärarna att påverka. Vid de tillfällen som ordet implementering förekommer beror det på att författarna har använt det uttrycket.

högre nivåer av förståelse och kunskaper i ett nytt språk. Eleven får genom stöttningen inte bara veta vad hen ska göra utan också hur uppgiften ska utföras för att sedan kunna göra liknande uppgifter självständigt (Gibbons 2018).

I den här studien undersöks hur lärare på mellanstadiet tolkar Lgr22 och kursplanen i ämnet svenska som andraspråk. Genom enkäter och intervjuer undersökes hur lärare resonerar kring uppgiften.

Att iscensätta förändringar innebär ett omfattande arbete i så väl planering som vid genomförande och vidare vid utvärdering (Lundgren et.al. 2021). Att iscensätta en ny läroplan är således ingen lätt uppgift. Det påverkar organisationen, undervisningen, lärarna och inte minst eleverna.

2 Syfte och frågeställning

Studien syftar till att undersöka hur sva-lärare på mellanstadiet resonerar kring sin undervisning och eventuella förändringar, i såväl organisation som undervisning, som har skett kopplat till iscensättningen av Lgr22 och den nya kursplanen som gäller i ämnet svenska som andraspråk. Där till kommer även aspekten på hur lärare resonerar kring stöttningen av att använda elevens alla språk som en resurs.

Forskningsfrågor:

1. Hur resonerar lärare kring eventuella förändringar i organisationen av sva-undervisningen som iscensättningen av Lgr22 har medfört?
2. Hur resonerar sva-lärare kring eventuella förändringar de har gjort i sin undervisning för att nå kunskapsmålen i kursplanen?
3. Hur resonerar sva-lärare kring stöttning i användandet av elevernas språkliga resurser?

3 Teoretiska utgångspunkter

Den här studien tar avstamp i pedagogiskt transspråkande och stöttning samt ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA).

3.1 Transpråkande pedagogik

Juvonen & Källkvist (2021) ger en introduktion till transspråkande pedagogik. Forskarna menar att pedagogiskt transspråkande refererar till lärarstrategier som innebär att medvetet och planerat använda elevers alla språk som resurs i klassrummet inom såväl språk- som ämnesundervisning. Eftersom lärare ser elevers förkunskaper inom språk och

multisemiotiska kunskaper som resurser skapar det en social rättvisa som ger alla elever förutsättningar till en rättvis utbildning och social integration i samhället. I nuläget finns mycket forskning över hela världen inom området och det finns många benämningar vilket innebär att det inte alltid omtalas som just pedagogiskt transspråkande.

3.2 Stöttning

Termen stöttning är sprungen ur den sociokulturella synen på lärande och syftar till att eleven kan uppnå mer med rätt stöttning än vad de kan på egen hand. Stöttningen blir som en bro över glappet mellan elevens nuvarande kunskapsnivå och den kunskap läraren önskar att eleven ska uppnå. Lärarens stöttning ska minska i takt med att elevens kunskaper ökar och stöttningen ska därför vara tillfällig och framåtsyftande. Studiehandledning på modersmålet[2] är en typ av stöttning som den nyanlända eleven behöver i början för att sedan gradvis minska och tillslut klara sig med ämnesläraren och inlärda strategier för att förstå och göra sig förstådd (Gibbons 2018).

I Skolverkets kommentarmaterial till kursplanen i svenska som andraspråk (2022) finns följande skrivning:

> Det är också viktigt att eleverna görs medvetna om olika strategier för att stödja den egna kommunikationen när de upplever att språket inte räcker till. Det kan till exempel handla om olika sätt att be om förtydliganden, att använda andra språk som resurs eller om betydelsen av kroppsspråk (s. 10).

Formuleringen är en typ av stöttning för att eleven själv ska kunna öka sina möjligheter till att förstå och göra sig förstådd och ett förtydligande om att elevens alla språk är språk för lärande.

3.3 Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA)

SKUA är en pedagogik som används för att utveckla språk- och ämneskunskaper och som anses vara gynnsam för alla elever i alla ämnen, men särskilt för de som har språk-, läs- och/eller skrivsvårigheter (Gibbons, 2018). Genom att använda sig av t.ex. genrepedagogik modelleras skrivundervisningen genom övningar och aktiviteter. De

[2] I de fall begreppet modersmål används är det för att (som i det här fallet) författaren själv har använt begreppet. Begreppet förekommer vid flertalet tillfällen och i dessa fall är det för att deltagarna i intervjuer och enkäter har uttryckt sig på det viset. I mina frågor har formuleringen “elevens starkaste språk” använts och den formuleringen återfinns även i någon deltagarnas svar/kommentar. Oftast har de dock använt formuleringen modersmål. Oavsett vilken formulering deltagaren har använt så är det deltagarens formulering som återges i texten.

genomförs gemensamt och med lärarens stöttning vilket innebär att eleven kan nå längre än vad hen på egen hand hade kunnat åstadkomma.

4 Tidigare forskning

I det här avsnittet redogörs för tidigare forskning om iscensättning av förändringsarbeten och nya arbetssätt samt vad stöttning innebär och hur det kan användas.

I en artikel av Korthagen (2007) analyseras flera olika forskares syn på det återkommande problemet med luckor som anses finnas mellan vad forskningens teorier om utbildning säger och den utbildning som praktiseras i klassrummen av lärarna. Detta gjordes för att få en djupgående analys av problemet där lärarnas förutfattade meningar visar sig skapa motstånd till förändring. Det förklaras till viss del med lärarnas inlärda erfarenheter av de många år då de själva var elever. De förutfattade meningar som man bär med sig påverkar även hur ny kunskap förstås. Därför är lärares uppfattningar om hur ämnet bör undervisas starkt påverkade av hur de själva har lärt sig ämnesinnehållet. Detta bör beaktas i alla tillvägagångssätt som kan tänkas överbrygga klyftan mellan teori och praktik. Ett vinnande koncept har visat sig vara att sammanföra forskare och lärare för att samarbeta. Man har sett att luckorna kan fyllas i om lärarna själva får ta till sig teorierna så att förändringen sker hos dem själva. En av de viktigaste faktorerna för att främja relationen mellan forskare och lärare är personlig handledning och god auskultering.

Att den sociala kontexten i förändringsarbeten är betydelsefull visas också av Lundgren et.al. (2021) där forskarna utifrån en explorativ kvalitativ fallstudie beskriver och diskuterar iscensättningen av nationella undervisningsutvecklande masterplaner i svenska skolor. Detta genom Skolverkets fortbildningsinsatser inom ramen för Samverkan för Bästa skola (SBS). SBS iscensätts genom att först skapa lokalt anpassade utvecklingsplaner med stöttning från Skolverket. Författarna betonar att processen bör ske i dialog för att knyta samman arbetets olika faser samt för att styra och kontrollera och inte minst ge iscensättningen legimitet. De menar att det är viktigt att alla deltagare delar viljan att lyckas, men alla måste också veta vad de ska göra och även kunna genomföra iscensättningen. Med att kunna menas att ha kunskaper och förutsättningar för att genomföra förändringen. En av grundförutsättningarna är då en organisationskultur som uppmuntrar utvecklingsarbete, vilket ser olika ut och därför måste arbetet också anpassas från skola till skola. På skolorna kan det råda ett visst försanthållande där det i så fall finns en samsyn i hur man ser på världen, vilket i sig är

ett resultat av de rådande normerna och skapar en tolkningsgemenskap. För att studera iscensättningen delar författarna upp den i tre faser: avgränsning, selektering och upprätthållande. De olika faserna påverkar varandra genom feedback-loopar. Avgränsning tar upp vad som är viktigt, med avstamp i deltagarnas erfarenheter. De skapar intuitivt rationaliserade bilder av en tidigare händelse i samspel med tal och handling. Detta skapar en kollektiv samsyn kring händelsen och dess kontext. Selektering genomförs sedan när all information organiserats och deltagarna placerar händelsen i en kategori. I den tredje fasen, upprätthållande, skapas en tydligt framåtsyftande handlingsplan baserat på de tidigare faserna. Lundberg et al (2021, s. 102) konstaterar att ” En plan upprätthålls och förblir aktiv om den bygger på tidigare signifikanta erfarenheter som i sin tur guidar handling och vidare tolkningar”.

Ytterligare ett exempel på samverkans positiva effekter beskrivs av Bergh Nestlog & Nilsson (2022) där de undersökte ett didaktiskt utvecklingsarbete i samverkan mellan all pedagogisk personal på två skolor. Syftet med projektet var att integrera språklig stöttning för eleverna i ämnesundervisningen för att främja deras kunskapsutveckling genom att implementera SKUA på skolorna. Projektet pågick under två år och resultatet visade att personalen utvecklade ett gemensamt metaspråk genom att SKUA fungerade som ett nav. Detta visade på vikten av samverkan kring förändringsarbeten samt att det fanns tid avsatt för att lärarna skulle få möjlighet till samverkan. Även skolledarnas delaktighet i projektet lyftes fram som betydelsefull. Utöver SKUA uppmuntrades eleverna i att använda sin flerspråkighet i lärprocessen, vilket man också såg som en framgångsfaktor till att främja såväl lärandet som identitetsutvecklingen. Projektet avsatte tid för lärarna att samverka i kollegiala samtal vilket medförde att förändringsarbetet skapade samsyn och engagemang mellan kollegorna.

Genom forskning och arbetet med en grundskola (F-6) i södra Sverige har Svensson (2017) arbetat fram metoder och tekniker som är anpassade för implementering av transspråkande utifrån svenska förutsättningar. Forskaren menar att genom att arbeta med flerspråkighet i klassrummet får eleverna möjlighet att såväl bredda som fördjupa sina ämneskunskaper. En av de avgörande faktorerna för det fortgående förändringsarbetet är skolledningens inställning, enligt Svensson. På den aktuella skolan antogs transspråkande som skolans officiella policy och nya lärare introducerades i sättet att undervisa och får tid på sig att involveras i arbetssättet. Författaren framhåller också vikten av att all personal på skolan ska vara delaktiga i

processen. Eftersom skolans arbete ska vila på vetenskapliggrund så menar författaren att det är nästintill omöjligt för lärare att motsätta sig arbetssättet (Svensson 2017).

I en artikel om samtal och interaktion i andraspråksforskning skriver Lindberg (2013) att stöttning är en ungefärlig översättning av engelskans “scaffolding”. Det fungerar som ett temporärt lärarlett stöd till eleverna för att de ska kunna utveckla nya begrepp, kunskaper och färdigheter. För att kunna benämna hjälpen som stöttning behöver man visa att eleven har lyckats lösa uppgiften med lärarens hjälp samt att det ska påvisas att elevens resultat når till en högre nivå av självständig kompetens. Lindberg refererar till Hammond och Gibbons (2005) och skriver att det finns två typer av stöttning som skiljer sig från varandra. Den ena är planerad stöttning som i förväg är planerad och som innefattar strategier och planering för hur undervisningens mål tydliggörs, hur klassrummet organiseras samt urval och progression av uppgifter. Det skapar förutsättningar för den andra, interaktionella stöttningen, som istället sker i stunden, är mer oförutsägbar och ger läraren möjlighet att maximera undervisningsmomentet. Vidare framhålls forskaren van Lier (1996) som menar att jämbördiga kamrater med mer eller mindre kunskap också kan fungera som stöttning för varandra då de är bra på olika saker som de kan bidra med till att lösa uppgiften. Genom att förklara för någon mindre kunnig på området kan eleven få en fördjupning i den egna förståelsen.

5 Metod och material

Forskningsstrategin för uppsatsen var en metodkombination i form av ett självadministrerande frågeformulär (se bilaga 1) och semistrukturerade intervjuer. Kvantitativa data (se bilaga 2) samlades således in genom en internetbaserad enkätundersökning och kvalitativa data genom en intervjuundersökning via zoom. Syftet med metodkombinationen var att få en fördjupad och mer komplett bild av hur lärarna resonerar kring förändringarna samt att utveckla analysen (Denscombe, 2018).

Genom det flödesschema som framställts av Ji Young & Eun-Hee (2014) har jag inspirerats till det tillvägagångssätt efter vilket jag har strukturerat mitt material på. Enkätfrågorna baseras på forskningsfrågorna och utifrån dem har jag valt ut kategorier som kan sammankopplas genom att de innehar liknande tema. Kategorierna som är kopplade till de olika enkätfrågorna och deras svar är:

Organisation (fråga 1a – 4)

Förändringar i undervisningen (fråga 5a – 6c)

Stöttning av språkliga resurser (fråga 7a – 8)

Utöver de kategorier som är kopplade till forskningsfrågorna i enkäten har intervjusvaren analyserats och induktiva tematiska kategorier har skapats utifrån det som framkommit ur svaren. Följande teman kunde tydas i deltagarnas svar:

Problematisering kring specialundervisning för sva-elever

Brister i resurstillgång och tid

5.1 Enkäten

Enkät som metod har flera fördelar. De är kostnadseffektiva då de sparar såväl tid som material- och resekostnader. Dessutom väljer deltagarna själva när de ska besvara frågorna som också blir exakt lika för alla (Denscombe, 2018). Samtidigt som enkätformatet garanterar att alla deltagare besvarar exakt lika formulerade frågor, riskerar den också att gå miste om svar som inte erbjuds som alternativ. Av den anledning hade de flesta frågor i enkäten även en ruta för möjligheten att lämna frisvar (se bilaga 1). Detta för att öppna upp möjligheten för deltagarna att uttrycka sina egna tankar ifall de fasta svaren inte helt stämmer med deras uppfattning och på så vis kan antalet bortfall minska. Även i de fall där forskaren inte finns nära tillhands för att kunna besvara eventuella frågor gällande enkäten, skulle det kunna innebära en risk att svarsfrekvensen blir lägre (Denscombe, 2018). Deltagarna söktes rikstäckande genom att publicera enkäten på olika sidor på Facebook. Målgruppen för enkätundersökningen bestod av de som undervisar elever i ämnet svenska som andraspråk på mellanstadiet. Eftersom enkäten genomfördes digitalt fanns inga geografiska begränsningar. Enkäten riktade sig till såväl behöriga som obehöriga sva-lärare samt de som studerar för att utöka sin behörighet.

Vid skapandet av enkäten låg forskningsfrågorna till grund för utformningen av frågorna. Frågorna i enkäten har haft fasta svarsalternativ och möjligheten till frisvar förväntades förtydliga deltagarnas svar på frågorna.

I frågorna 7a och 7b (se bilaga 1) använder jag mig av olika formuleringar kring elevernas språk. Formuleringen “språkliga resurser” används i Lgr22 och är därför använd i frågeställningarna. Formuleringarna “starkaste språk” och “valfritt språk” används sedan i svarsalternativen. Valet av formuleringarna baserades på min erfarenhet av att elevers starkaste språk inte alltid är modersmålet. I fråga 8 utgick jag åter från egna erfarenheter av att undervisningen till största del sker på svenska avsikten med formuleringen “andra språk än svenska” var att jag ville undersöka hur deltagarna resonerade kring att använda andra språk än svenska som en del av undervisningen och om det var kopplat till specifika moment.

Enkäten skapades med hjälp av det webbaserade verktyget ”Survey & Report” som tillhandahålls av Linnéuniversitetet. Enkäten publicerades på Facebook tillsammans med en introduktionstext (se bilaga 3), från den 7:e november till den 28:e november 2022. Enkäten kunde besvaras via såväl dator som mobiltelefon eller surfplatta och den besvarades av 20 deltagare. En deltagare var utanför urvalskriteriet vilket ledde till att det enkätsvaret helt plockades bort.

Frågorna innehöll inga kontaktuppgifter såvida inte deltagaren själv valde att delge dessa i syfte att eventuellt bli kontaktad för en fördjupande intervju. Syftet med datainsamlingen förklarades i enkätens inledande text. För att säkerställa att enkätens funktioner var korrekta genomfördes ett test av funktionerna (Denscombe, 2018). Det framkom ingen problematik varpå enkäten publicerades.

5.2 Intervjun

Intervjufrågorna (se bilaga 4) arbetades fram med forskningsfrågorna samt enkätsvaren som grund för formuleringen av frågorna. Svaren från enkäten studerades och frågorna formulerades för att komplettera, förtydliga och vidareutveckla deltagarens tankar.

I en semistrukturerad intervju är forskaren flexibel med ordningsföljden av frågorna och ger deltagare möjlighet att formulera sig utförligare i de frågor som ställs. Intervjuerna genomfördes mellan forskaren och en deltagare åt gången. Ett sådant arbetssättet bidrar till ett enklare och mindre tidskrävande förfarande vid såväl genomförande som vid transkribering (Denscombe, 2018). Transkribering är en tidskrävande del i hanteringen av det insamlade materialet. Vidare menar Denscombe (2018) att det faktum att intervjun spelas in skulle kunna hämma deltagaren i sina svar på intervjufrågorna. För att minimera den eventuellt hämmande känslan hos deltagarna informerades de tidigt om att intervjun skulle spelas in. Vid intervjutillfället startades inspelningen, varpå intervjun inleddes med att forskaren presenterade sig själv på ett neutralt sätt. Därefter påbörjades själva intervjun med en allmän fråga vilket i det här fallet var genom att berätta hur deras arbetsuppgifter kopplade till sva-elever på mellanstadiet såg ut. På det viset kom intervjun igång på ett sätt där deltagaren inte direkt behövde svara på frågor som skulle kunna beröra känsliga ämnen (Denscombe, 2018).

Deltagarna som besvarade enkäten fick själva välja om de ville bli kontaktade för en fördjupande intervju. 2 av 19 kvarvarande deltagare anmälde sitt intresse. Dessa två utgjorde således underlaget för intervjustudien. Deltagarna kontaktades och blev erbjudna att delta i intervjun via zoom. Intervjun genomfördes i december 2022. Varje intervju tog ca 45 minuter och spelades in via funktionen som zoom erbjuder. Innan intervjun skickades samtyckesblanketten via e-post för deltagaren att skriva under och sända i retur.

5.3 Deltagarna

Här följer en redogörelse av deltagarna i såväl enkätundersökningen som intervjuerna. Totalt besvarades enkäten av 20 deltagare. En visade sig tyvärr vara utanför urvalet (deltagaren var en elev) och därför redovisas fortsättningsvis 19 deltagares svar från enkäterna.

Av de 19 enkätdeltagarna arbetar 14 på kommunal skola och 5 på friskola. Majoriteten av dem har arbetat mer än 6 år som sva-lärare och alla utom 3 har arbetat mer än 3 år. I och med det kan antas att de har en god vetskap om hur arbetet kring iscensättningen av Lgr22 har genomförts samt att de har en bild av före, under och efter. Det är ingen av deltagarna som helt saknar behörighet och majoriteten är behörig i svenska som andraspråk. Många är därutöver behöriga i svenska men också i andra ämnen.

Frågan om kompetensutveckling var en flervalsfråga och svaren visar på att många av de skolor som deltagarna arbetar på har arbetat med flera olika områden inom kompetensutveckling av såväl SKUA som transspråkande och flerspråkighet.

Båda deltagarna i intervjun har sva-kompetens men de har olika arbetsuppgifter vilket såklart avspeglar sig i deras svar. Deltagarna är helt anonymiserade. Den ena deltagaren arbetar som sva-lärare med utökat ansvarsområde kring sva-elevers utbildning. Den andra deltagaren arbetar som speciallärare och träffar främst sva-eleverna i samband med studiestöd. Deras arbetsplatser är F-9 skolor med ca 300 elever där den ena skolan har nästan enbart elever som läser svenska som andraspråk och på den andra skolan utgör knappt hälften av eleverna samma elevgrupp. Deltagarna benämns fortsättningsvis som specialläraren och sva-läraren.

5.4 Bearbetning av material och analysmetod

De analysmetoder som har använts för bearbetning av det insamlade materialet är dels beskrivande statistik (bilaga 2) och dels en kvalitativ tematisk innehållsanalys. Den tematiska analysen har gjorts i såväl kommentarerna som deltagarna har delgivit i enkätens frisvar samt i deltagarnas svar i intervjuerna som genomförts. De båda intervjuerna har transkriberats. Arbetet har inneburit att finna mönster i datan och beskriva dessa mer detaljerat. Analysen har varit en rekursiv process där de induktiva tematiska kategorierna har arbetats fram (Ji Young, & Eun-Hee (2014). Därefter har uppgifterna relaterats till den forskning som finns inom området.

5.5 Forskningsetiska aspekter

Alla deltagare i studien har blivit delgivna skriftlig information om syftet med enkäten och intervjun. Deltagarna i enkäten har genom att skicka in enkäten givit sitt godkännande. Intervjudeltagarna har före genomförandet av intervjun signerat en samtyckesblankett (se bilaga 5) till att medverka och all data har samlats in i enlighet med de forskningsetiska reglerna (Vetenskapsrådet, 2017). De forskningsetiska principerna

skyddar deltagarna från att orsakas skada eller lidande som en följd av att ha deltagit i forskningen (Denscombe 2018). Deltagarna har själv fått välja om de vill uppge kontaktuppgifter i form av telefonnummer och/eller e-postadress i avseende att eventuellt bli kontaktad för en fördjupande intervju. Intervjudeltagarna är avidentifierade och benämns med sina yrkestitlar: sva-läraren och specialläraren. Deltagarna har också blivit informerade om att de när som helst kan avbryta sin medverkan och att allt material raderas när uppsatsen är klar.

5.6 Reliabilitet och validitet

Vid kvalitativ forskning kan tillförlitligheten ifrågasättas eftersom det finns en viss risk att sätta forskarens "jag" för nära i förhållande till forskningsinstrumentet vilket gör forskaren till en integrerad länk av datainsamlingen. För att öka tillförlitligheten bör en tydlig presentation av metoder, analyser och beslutsfattande redogöras så att det är möjligt att granska processen (Denscombe, 2018).

I studien har deltagarantalet varit lågt vilket innebär att den saknar bredd och därav blir reliabiliteten påverkad. Jag gjorde insatser för att öka antalet deltagare genom att förlänga svarstiden och påminna om enkäten vid flera tillfällen.

6 Analys och resultat

6.1 Analys av deltagarnas svar kopplade till forskningsfrågorna

I den här delen redovisas och analyseras såväl enkät- som intervjuundersökningen. Alla deltagare har besvarat enkäten, men intervjudeltagarna har fördjupat sina svar genom intervjun. Deras reflektioner från intervjun finns redovisade under en egen rubrik. Intervjudeltagarna hade även andra tankar som de lyfte fram i intervjun och dessa finns redovisade under egen rubrik (6.2 Induktiva kategorier i intervjudata).

6.1.1 Organisationen enkätsvar

Av enkätsvaren framkommer att lektionerna i svenska som andraspråk till största del är schemalagda parallellt med svensklektionerna. Det framgår också att de flesta lektioner hålls separat mellan de båda ämnena. Majoriteten har inte förändrat organisationen kring sva-undervisningen men av kommentarerna att döma har ämnet svenska som andraspråk fått en starkare position och eleverna har fått mer undervisningstid tillsammans med sva-lärare, vilket kommentarerna i utdrag 1 ger exempel på.

Utdrag 1. Enkätkommentarer fråga 2a.

> Innan hade vi ingen sva i åk 4–6.
>
> Vi har nu mer tid för sva.

Alla utom två av deltagarna har uppgett att de har fått tid att diskutera iscensättningen av Lgr22, dock visar enkätsvar och kommentarer att sva-ämnet inte har fått så stort utrymme i diskussioner på en del skolor, vilket kan härledas till att det kanske bara finns en sva-lärare per skola eller stadie. Detta syns i lärarnas kommentarer där de uttryckligen säger att de är ensamma sva-lärare eller att sva-läraren har haft tid att implementera Lgr22.

Att diskussioner tillsammans med ämneskollegor har saknats lyser också igenom i svaren på frågan om hur förändringarna har arbetats fram. Där lyfter flera av deltagarna att de inte har samverkat med andra sva-lärare utan arbetat enskilt eller tillsammans med ledningen och arbetslaget. Som Lundgren et.al. (2021) poängterar är den sociala kontexten vid förändringsarbete viktig och i lärarnas enkätsvar kan man se att flera skolor inte har lyckats ge lärarna möjlighet att diskutera tillsammans med andra ämneskollegor. En skola har skapat ett samarbete mellan flera andra skolor i kommunen för att bygga ett nätverk för sva-lärarna. Det ger lärarna möjlighet att skapa en kollektiv samsyn kring förändringarna för att därefter kunna arbeta fram en handlingsplan. Även Bergh Nestlog & Nilsson (2022) menar att framgång delvis grundas i att tid för samverkan finns då det ger möjlighet att få samsyn och engagemang kollegorna emellan.

6.1.2. Organisationen intervjusvar

Lärarna i intervjuerna speglar olika organisatoriska lösningar på sva-undervisningen, som också syns i enkätsvaren. Hos sva-läraren skiljer det sig från enkätsvaren då de har haft många diskussioner i olika grupperingar. Men andra förutsättningarna på skolan bidrog till en större omorganisation höstterminen 2023. Den grundade sig dels i att skolan fick direktiv om att minska ner antalet lärare och dels i att den nya läroplanen skulle iscensättas. Tidigare var de två lärare vid varje svensklektion. Eleverna delades då in i två grupper där den ena hade undervisning för sva-eleverna och den andra för de som läste svenska. Arbetet med iscensättningen av Lgr22 blev på så sätt mer omfattande och personalen fick komma med förslag på hur en eventuell lösning skulle kunna se ut. Rektor ledde den processen och var samtidigt delaktig i en fokusgrupp tillsammans med sva-läraren och hens kollegor vilka ansvarade för liknande uppdrag på de andra stadierna. Där diskuterades de nya kursplanerna i Lgr22 för att hålla en röd tråd i sva-undervisningen,

hela vägen från förskoleklass och vidare upp till mottagande högstadieskola. Rektorn har således varit högst delaktig i de båda processerna som flätas samman i omorganisationen vilket Bergh Nestlog & Nilsson (2022) förespråkar. Undervisningen beslutade man att organisera i tre grupper där eleverna placerades utifrån nivåerna i Bygga Svenska (BS). Grupp 1 och 2 (där grupp 1 har lägst kunskaper i svenska språket) undervisas i rena sva-grupper med liknande språklig nivå. Grupp 3 läser tillsammans med de elever som läser utifrån kursplanen för svenska men bedöms utifrån sva. Där kursplanerna skiljer sig åt i de olika ämnena anpassar lärarna uppgifterna för respektive elevgrupp och undervisningen sker med ett andraspråksperspektiv. Sva-läraren menar att det kan liknas vid situationen som uppstår vid de nationella proven. Eleverna i sva och svenska gör samma uppgift men bedöms utifrån olika kriterier.

På skolan där specialläraren arbetar sker undervisningen av svenska och sva parallellt med svensk- respektive sva-lärare i separata klassrum. När det kommer till organisationen av sva och svenska kan hen inte redogöra för förändringar då hen är relativt nyanställd och endast har arbetat i den nuvarande organisationen. I förändringsarbetet var rektor delaktig främst i början av processen och vartefter delegerades arbetet ut i arbetslagen. Där har man sedan arbetat med diskussionsunderlag. Hen har själv inte deltagit i diskussioner i ämnesgrupper men uttrycker sin förhoppning om att det har getts förutsättningar för sådana diskussioner.

6.1.3 Förändringar i undervisningen enkätsvar

Drygt hälften av lärarna svarar att de inte har förändrat sin undervisning p.g.a. de nya kunskapsmålen i kursplanen. Det är bara en kommentar som tydligt visar på förändring gentemot kursplanen: “Mer litteratursamtal”. Den kan direkt kopplas till nya skrivningar i Lgr22 som lägger mer fokus på arbetet med skönlitteratur i undervisningen:

> I undervisningen ska eleverna möta samt få utveckla kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. *Eleverna ska ges möjlighet att läsa, analysera och resonera om skönlitterära verk i olika genrer* (Nationellt centrum för svenska som andraspråk, 2020, min kursivering vilken syftar till det som är tillskrivet i Lgr22 jämfört med Lgr11).

De andra kommentarerna handlar om att lärarna till exempel nu bara undervisar sva-elever eller att läraren har fått fler elever och delat in dem i grupper efter språklig nivå. Det innebär att en förändring har skett men de nämner inte specifikt hur de har förändrat sin undervisning utan kommentarerna är mer kopplade till det organisatoriska, vilket inte frågan i det här fallet syftade på. Lärarens kommentar i utdrag 2 visar även den en

organisatorisk förändring. Det är en förändring som underlättar och skapar mer undervisningstid för eleverna men den berör inte hur undervisningen har förändrats.

Utdrag 2. Enkätkommentar fråga 5a.

> Har försökt påverka att scheman följer klasserna så att det är lättare att få ihop sva-grupper, så att det inte blir för mycket en-till-en undervisning. Detta bidrar också att eleverna får mer undervisningstid av sva-lärare.

Lärarna är överlag positivt inställda till förändringarna, den nya läroplanen och kursplanen, även om det också finns de som är mindre nöjda.

6.1.4 Förändringar i undervisningen intervjusvar

I intervjuerna framkommer att sva-läraren inte har förändrat sin undervisning men själva omorganisationen har bidragit till förändringar i gruppen hen undervisar, vilket följer det som framkom i enkätsvaren. Hen lyfter det komplexa i uppdraget som sva-lärare har eftersom skillnaden på elevernas språkliga nivå trots gruppindelningen är stor. Det gör planeringen till en massiv uppgift att individanpassa undervisningen efter alla individuella förutsättningar och språkliga nivåer.

Specialläraren resonerar kring behovet av att först och främst befästa grunderna i kunskaperna för att eleven ska få rätt förutsättningar att komma vidare i sin utveckling. Specialläraren anser att bildstöd har blivit mer och mer vanligt förkommande idag vilket hen också har anammat. Det är dessutom en generell anpassning som gör att flera individer i klassrummet får bättre förutsättningar till inlärning.

6.1.5 Stöttning av språkliga resurser enkätsvar

Det framgår av enkätsvaren att största delen av lärarna upplever att de stöttar sina elever i att använda deras språkliga resurser. Det gör de genom att främst använda begreppslistor, lexikon/ordböcker och genom att låta elever med gemensamt modersmål arbeta i mindre grupper. Något som nämns av flera deltagare är att de använder transspråkande/translanguaging. Transspråkande är det begrepp som deltagarna använder i sina svar och det är svårt att veta om lärarna med det menar elevens eget, spontana användande av språket som Svensson (2017) avser och/eller det pedagogiska transspråkandet som Juvonen & Källqvist (2021) avser där läraren medvetet planerar in att använda elevernas språk som resurs i undervisningen. Lärarna kommenterar också att eleverna använder sina modersmål till att fördjupa förståelsen. Exemplet i utdrag 3 visar

på hur en av lärarna tänker kring elevernas språkliga resurser och att hen verkligen uttrycker att de är resurser.

Utdrag 3. Enkätkommentar fråga 7a.

> Det är viktigt att elevernas förmågor blir synliga. Har man inget andraspråk är det svårt att komma till tals om man inte får använda sig av sitt starkaste språk i undervisningen.

I de undervisningssituationer där eleverna har möjlighet att använda andra språk än svenska visar enkätsvaren att det alternativ som har fått flest svar är: *När elever själva vill/behöver det*. Men svaren indikerar att det även gäller vid grupparbeten, uppsökande av fakta och hemuppgifter. Två svar faller på alternativet: *Vi använder bara svenska*. Ser man till hur mycket forskning det idag finns som stödjer användandet av pedagogiskt transspråkande och med en skola vars arbete ska vila på vetenskaplig grund, ter sig en sådan attityd till andra språk än svenska olämpligt (Svensson, 2017). Beroende på elevgruppernas språkliga nivå ser svaren olika ut och för de elever som har kommit längre i sin språkutveckling arbetar lärarna mer med att förklara nya ord med hjälp av andra ord på svenska. Av lärarnas kommentarer kan utläsas att man även använder digitala hjälpmedel för att lyssna på och läsa texter på modersmålet samt att eleverna har möjlighet att översätta ord till modersmålet.

6.1.6 Stöttning av språkliga resurser intervjusvar

De båda lärarna i intervjuundersökningen nämner också fördelarna med de språkliga förutsättningar som finns tillgängliga via digitala läromedel. Sva-läraren menar att det är ett sätt att lära eleverna att hitta språkliga strategier. När eleven deltar i en SO-lektion så behöver hen vara förtrogen med vilka strategier som finns tillgängliga för att på egen hand kunna nå en högre grad av förståelse. Strategier som dessa är vad Skolverket framhåller som viktig för att stärka den egna kommunikationen när svenska språket inte räcker till (Skolverket, 2022).

Specialläraren förespråkar begreppslistor kopplat till bilder och många olika laborativa material i t.ex. matematiken. Genom att arbeta i smågrupper och gemensamt återberätta på svenska skapas bra möjligheter för språkutveckling där eleverna kan stötta varandra genom att använda sitt gemensamma modersmål. Den här typen av stöttning går i linje med vad Lindberg (2013) skriver eftersom eleverna når längre genom att bidra med olika pusselbitar till lösningen genom stöttning av kamraterna.

Vidare menar specialläraren att det fortfarande finns enstaka lärare som vidhåller att det är svenska som ska användas i skolan, men förtydligar att de flesta lärare idag förstår vikten av att använda alla elevens språk som resurs. Hen uttrycker att: "Det är ju en trygghet i att kunna kommunicera med någon annan på samma språk."

På sva-lärarens skola får eleverna använda alla sina språk som stöd i skolarbetet. Om det är en stor elevgrupp med gemensamt modersmål så är det lätt att de använder modersmålet även i sociala sammanhang. Hen menar att de elever som inte tillhör en språkgrupp som är starkt representerad har en snabbare progression i sin utveckling av det svenska språket.

Båda deltagarna är eniga i att de känner sina elever och märker om eleverna pratar om annat än skolarbetet även om det är på ett språk som inte läraren kan.

6.2 Induktiva kategorier i intervjudata

Härnäst redovisas de induktiva kategorierna som intervjudeltagarna själva lyfte fram i intervjun.

6.2.1 Problematisering av specialundervisning

I båda intervjuerna problematiserade deltagarna kring specialundervisningen kopplat till sva-elever. Specialläraren menar att det finns svårigheter i att få hjälp med att t.ex. utreda en sva-elev med en eventuell språkstörning. Hen menar att det råder brist på logopeder i allmänhet och logopeder som talat andra språk än svenska i synnerhet. Därför är det en stor utmaning att hitta vägar för att möjliggöra för eleven att bättre tillägna sig kunskaper.

Specialläraren påtalar också att det är vanligt förekommande att undervisande lärare brister i kunskap om och tålamod för processen med att lära sig ett nytt språk. Hen upplever att man använder tester som inte är anpassade för elevernas språkliga nivå för att hitta var problematiken ligger.

Utdrag 4. Läs- och skriv problematik, specialläraren.

> Men man har varit väldigt snabb ibland med att säga att hos den här eleven finns det en läs- och skrivproblematik. Det tycker jag är… det blir väldigt knasigt för att de är ju i process att lära sig ett nytt språk. Att kunna tala, skriva läsa på ett nytt språk. Alltså när du inte har fått det tillräckligt lång tid eller kanske ens adekvat undervisning då kan man inte säga att eleven befinner sig i någon form av läs- och skrivproblematik.

Sva-läraren anser att bristen på specialundervisning är stor och att sva-elevers problematik hamnar i andra hand. Hen ser också en problematik i att sva fortfarande inte är ett likvärdigt ämne till svenska. Det medför att sva-undervisningen i många fall räknas

som riktad insats och på så sätt anses behovet för specialundervisning vara tillgodosedd. Hen uttrycker sin frustration över bristen på specialundervisning för sva-elever i utdrag 5.

Utdrag 5. Specialundervisning, sva-läraren.

> Deltagare: De blir förbigångna i sina spec-behov. För spec:en räcker oftast inte ens till de eleverna som är i de svenska grupperna och då tänker man att: Ja, men eleven har ju sva i mindre grupp, det får räcka!
>
> Intervjuare: Så om jag förstår dig rätt så ser man sva som en riktad insats mer än att det är ett ämne?
>
> Deltagare: Ja! Det är en problematik. Det hade behövts ännu tydligare att det är ett ämne likvärdigt svenskan. Men en del av den problematiken är ju inbyggd för hela tiden är det ju inriktat på: när kan man sluta läsa sva och börja läsa svenska istället? Så länge vi har kvar den övergången så kommer det alltid att ses som något som är mer en särskilt riktad insats för att nå dit.

6.2.2 Bristande resurstillgång och tid

Specialläraren uttrycker att alla är medvetna om att läroplanen har reviderats men också det faktum att förändring tar tid. Och tillräckligt med tid har inte funnits vilket har medfört att hen inte upplever att det har skett så stora förändringar. Man går tillbaka till det sätt man arbetade på tidigare. Bergh Nestlog & Nilsson (2022) framhäver att tid för samverkan är viktig i förändringsarbeten.

Även diskussioner i ämnesgrupper ser specialläraren som önskvärt. Någon problematik kring att vara en liten skola där det inte finns så många lärare inom varje ämne ser hen inte som ett problem då möjligheten till digitala möten är så bra att ämnesgrupper kunde innefatta kollegor från andra skolor. Exempel på att detta förekommer framkom i enkätsvaren. Hen menar att det finns en risk att man lägger mycket fokus och energi i början men att det sedan blir mindre och mindre. Det ger signaler om att kunskapen om förändringsarbeten inte är förankrad hos ledningen vilket leder till svårigheter i att iscensätt förändringar så som Lgr22. I förhållande till den arbetsgång som Lundgren et.al. (2021) beskriver så verkar den tredje fasen, upprätthållande, saknas då ingen framåtsyftande handlingsplan skapats. Det kan vara en orsak till att lärarna faller tillbaka i hur de har arbetat tidigare.

Korthagen (2007) skriver om svårigheten med att nå ut till lärarna med nyare forskning men att det är ett vinnande koncept att få lärare och forskare att samarbeta samt att lärarna får god auskultering och handledning, vilket kan kopplas till den här processen med att iscensätta de nya riktlinjerna.

Sva-läraren menar att förändringarna i sig är bra, men efterfrågar tydligare stöd till skolledningen om hur man hade kunnat lösa iscensättningen rent praktiskt vilket hen uttrycker i utdrag 6.

Utdrag 6. Resurser, sva-läraren.

> Förändringen i kursplanen i sig kräver ju väldigt mycket av skolans organisation. Det kräver ganska många sva-lärare och det kräver mycket resurser rent ekonomiskt av skolorna. Och det är ju resurser som inte skolorna har, vilket de borde ha varit medvetna om.

Hen menar att onödigt mycket tid har lagts på att i omgångar diskutera hur det organisatoriska ska lösas och det finns en frustration över prioriteringarna skolan tvingas göra. Mer stöd till skolledningen hade skapat mindre förvirring och därmed tagit mindre tid från skolorna som då hade kunnat lägga mer tid (och därmed pengar) på undervisningen och eleverna. Sva-läraren utrycker det kort och koncist: "Tid är pengar och de pengarna hade jag hellre sett hade kunnat läggas direkt på tjänster till eleverna."

7 Diskussion

7.1 Inledning

Syftet med den här studien har varit att undersöka hur lärare i ämnet svenska som andraspråk på mellanstadiet resonerar kring de förändringar som iscensättningen av Lgr22 har medfört för dem i såväl organisation som i undervisning. Samt hur de resonerar kring stöttning i användandet av elevernas språkliga resurser. Resonemanget som framkom av lärarna analyserades (se 6 Analys och resultat) för att se hur det överensstämde med teorier och forskning som finns kopplat till iscensättning av nya arbetssätt. Den kvalitativa innehållsananalysen är genomförd och forskningsfrågornas har besvarats. Nästa del innehåller metoddiskussion samt resultatdiskussion vilket avslutningsvis mynnar ut i studiens slutsats.

7.2 Metoddiskussion

I den här studien har jag vänt mig till lärare på mellanstadiet som undervisar i ämnet svenska som andraspråk. Att använda en metodkombination har både varit positivt och negativt. Det positiva har som förväntat varit att intervjuerna gav en djupare förståelse och förtydligande av enkätsvaren genom att deltagarna fick möjlighet att utveckla sina svar ytterligare. Det problematiska har gällt enkäten. Enkäten publicerades först under en vecka, som dessvärre sammanföll med höstlovet, då många lärare var lediga. Därför

förlängdes svarstiden med ytterligare två veckor. Intresset för att besvara enkäten var fortsatt lågt och flera påminnelser publicerades i de olika grupperna på Facebook. Några av administratörerna i grupper, där många möjliga deltagare kunde finnas, valde också aktivt att inte publicera enkäter vilket innebar att mina inlägg inte publicerades.

Det visade det sig, som nämnts tidigare (se 5.3 Deltagare) att en av deltagarna i enkätundersökningen var elev och inte tillhörde målgruppen. Detta uppdagades då eleven skrev en kommentar i fråga 9 (se bilaga 1): "Neeee jag är elev på en kommunal skola." Eftersom alla andra deltagare hade svarat att de arbetade på en kommunal eller friskola kunde ett urval göras av svarsalternativet "annat" och lyckades på så sätt sortera bort elevens samtliga svar i enkäten och ge studien mer korrekta uppgifter att utgå ifrån (se bilaga 1). Det bör beaktas när det kommer till validiteten av öppna digitala enkäter att försöka säkerställa att de som svarar på enkäten verkligen tillhör den relevanta målgruppen.

Även användandet av Survey & Report visade sig vara problematiskt då universitetets IT-support frånsa sig ansvaret för support till studenter för programmet. Det har därför varit tidskrävande och svårt att få adekvat hjälp. Således visade det sig att fördelen med enkät som tidsbesparande inte stämde in i det här fallet.

7.3 Resultatdiskussion

I följande avsnitt redovisas resultatdiskussionen, vilken presenteras var kategori för sig för att sedan avsluta med slutsatser.

7.3.1 Organisation

Som framgår av analysen sker undervisningen av sva till största delen separat från svenskan. Att sva-lärarens skola undervisar elever som läser sva och svenska i samma klassrum alla timmar är enligt studien inte vanligt förekommande.

Den stora omorganisationen som sva-läraren berättat om visar att den dialogen som har förts på flera olika plan har resulterat i en organisation som hen är nöjd med, vilket stämmer överens med vikten av dialog och samverkan för att ge iscensättningen legimitet (Lundgren et.al., 2021). Rektorns roll beskrevs som framträdande och drivande vilket Bergh Nestlog & Nilsson (2022) lyfter som betydelsefullt i förändringsprocessen. På speciallärarens skola verkar rektor inte haft en lika framträdande roll i den senare delen av iscensättningen vilket kan vara en reflektion av upplevelsen att det inte har skett så stora förändringar. Det kan också vara ett samband

med att den återkommande problematiken i att lärare har svårt att genomföra förändringar på grund av de inlärda mönster de har med sig (Korthagen, 2007).

Kommentarerna indikerar att sva-ämnet i och med Lgr22 har fått en starkare position genom mer tid till sva, bättre organisation och utökad undervisningstid. Dock syns en problematik i att det är få sva-lärare på de flesta skolorna vilket gör att den sociala kontexten kring ämnesdiskussioner har saknats för många. En deltagare i enkäten gav exempel på nätverksträffar med sva-lärare på andra skolor i kommunen och speciallläraren menar att det finns goda förutsättningar för detta med dagens digitala möjligheter.

7.3.2 Förändring i undervisningen

Drygt hälften av deltagarna har inte förändrat sin undervisning. I den tidigare forskning som har redovisats lyfts tid och samverkan mellan kollegor som två huvudkomponenter i ett lyckat förändringsarbete. I enkätsvaren och kommentarerna kan vi se att dessa två delar inte har tillgodosetts för flera av deltagarna. Sva-läraren lyfte problematiken med att skolorna inte har fått tydliga direktiv om hur läroplanen skulle iscensättas. Tanken från Skolverket verkar vara baserad på en liknande tanke som Lundgren et al. (2021) beskriver, att man behöver skapa lokalt anpassade utvecklingsplaner. I deras fall med SBS finns Skolverket med och stöttar. Men iscensättningen av Lgr22 var så omfattande att Skolverket inte verkar ha nått ut till alla skolor med det stöd som de hade behövt i arbetet.

Sva-läraren lyfter det komplexa i uppdraget som sva-lärare. Det finns så många nivåer på språkutveckling i varje grupp att det i princip kräver en planering för varje elev. I Lgr22 (2022) kan man läsa i stycket om skolans värdegrund och uppdrag det står att: ”Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov (s.6).

7.3.3 Stöttning av språkliga resurser

Enkätsvaren visar att lärare anser att de stöttar eleverna i användandet av sina språkliga resurser och då främst när eleverna själva vill/behöver. Således verkar inte lärarna i studien arbeta med pedagogiskt transspråkande eftersom det planeras i förväg (Juvonen & Källqvist, 2021). I enkätsvaren framkommer också att andra former av språklig stöttning sker med begreppslistor, lexikon och arbetsgrupper med gemensamt språk. Speciallläraren ser också positivt på att låta eleverna använda sina språkliga resurser och låter dem sitta i små grupper där de kan stötta varandra på annat språk än svenska. Att

elever kan stötta varandra för att nå högre nivåer i undervisningen är en strategi man använder sig av i SKUA (Gibbons, 2018). Speciallläraren menar att det finns enstaka lärare som förespråkar att eleverna endast ska prata svenska. Med en sådan attityd till användning av språk ser läraren varken elevens språkliga resurser som en tillgång eller följer den forskning som är aktuell för hur flerspråkiga elever bäst tillgodogör sig ämneskunskaper. Det innebär att dessa elever blir förhindrade att ge uttryck för sina tidigare förvärvade kunskaper och den sociala rättvisan i klassrummet blir negativt påverkad, vilket Juvonen & Källqvist (2021) skriver är en av vinningarna med att arbeta med pedagogiskt transspråkande.

Sva-läraren arbetar med strategier och det finns tillgängliga studiehandledare samt digitala läromedel där elever kan få texter upplästa eller textade på andra språk. Den möjligheten används av alla lärare på skolan.

Det finns ingen utarbetad språkpolicy på skolan och sva-läraren uttrycker "Att det (modersmålet, min anteckning) ska vara ett stöd i skolarbetet och då är det tillåtet." Samtidigt menar hen att elever som tillhör en språkgrupp som är i minoritet snabbare lär sig svenska. Eftersom det inte är i samklang med forskningen som framställts av såväl, Gibbons (2018) och Juvonen & Källqvist (2021) som Svensson (2017) så skapar det frågor. Kan det bero på att begreppet transspråkande används slarvigt och odefinierat och inte som det pedagogiska redskap som forskningen visar på. Kan det i sin tur bero på att den nyare forskningen inte når ut i bredd till verksamma lärare på skolorna och att de som Korthagen (2007) påtalar har svårt att applicera den nyare forskningen i sin undervisning?

7.3.4 Problematisering av specialundervisningen

Båda lärarna i intervjun, oberoende av varandra, problematiserar kring special-undervisningen för sva-elever. Här uttrycker båda lärarna behovet av en större förändring för att eleverna ska nå sin fulla potential. Dels behöver man utöka tillgången på specialundervisning men även kunskapen hos såväl speciallärare och specialpedagoger som hos lärare och rektorer när det kommer till flerspråkighet och problematik kopplat kring det. Speciallläraren lyfter en intressant aspekt på hur sva-eleverna istället för att koncentrera sig på att lära sig ett nytt språk och hämta in ämneskunskaper får lägga undervisningstiden på att genomföra kartläggningar för läs- och skrivproblematik. Även lärarens insatser fokuseras då på dessa kartläggningar istället för på sva-undervisningen.

7.3.5 Brist i resurstillgång och tid

Att tiden är en bristvara i en förändringsprocess är inte en god förutsättning för att förändringen ska lyckas (Bergh Nestlog & Nilsson, 2022). Finns inte tiden så har lärarna inte möjlighet att samverka. Kan inte lärarna samverka så kan de heller inte arbeta fram en gemensam handlingsplan (Lundgren et.al., 2021). I båda intervjuerna pratar lärarna om tid som bristvara på olika sätt. Sva-läraren hävdar att det har gått för mycket tid åt att diskutera hur iscensättningen av Lgr22 skulle organiseras och menar att tiden och kostnaden för den hade kunnat göra större nytta som direkt resurs för eleverna. Specialläraren lyfter tidsbristen som en faktor i iscensättningsprocessen där hen menar att det hade behövts mer tid för bland annat samtal i ämnesgrupper för att förändringsprocessen skulle nå sin fulla potential.

7.4 Slutsatser

Sammanfattningsvis visar studien att lärarna uttrycker att förändringarna i organisationen har bidragit till bättre förutsättningar kring undervisningen av sva i aspekter som bättre gruppsammansättningar och utökad undervisningstid. Det framhålls dock att sva-lärare saknar forum för ämnesrelaterade diskussioner, vilket inte borde vara svårt att lösa med dagens digitala möjligheter. Studien visar också på vikten av tid för samtal kollegor emellan samt rektors aktiva roll under hela förändringsprocessen, vilket både Lundgren et al. (2021) och Bergh Nestlog & Nilsson (2022) påtalar.

Lärarna är över lag nöjda med de förändringar som Lgr22 innebär men fokuset har riktats mot förändringar i undervisningsgrupper och schematekniska lösningar för att skapa bättre förutsättningar för sva-undervisningen. Några större förändringar i undervisningen har de flesta lärarna inte gjort, vilket kan vara ett resultat av de uteblivna ämnesdiskussionerna.

Lärarna upplever själva att de stöttar eleverna i att använda deras språkliga resurser. Det verkar dock mest vara den interaktionella stöttningen som sker i stunden som åsyftas. För att stöttningen ska nå sin fulla potential behöver den kompletteras med den planerade stöttningen (Lindberg, 2013). Lärarna använder också de möjligheter som finns för språklig stöttning i de digitala läromedlen. Termen translanguaging/transspråkande används av lärarna men det är svårt att veta hur de applicerar detta i sin undervisning. Det skulle kunna användas slarvigt som ett uttryck för att elever får använda olika språk i klassrummet. Eller så används det som ett pedagogiskt verktyg (pedagogiskt

transspråkande) där man ser elevernas språk och förkunskaper som resurser och på så sätt skapa social rättvisa i klassrummet (Juvonen & Källqvist, 2021).

7.5 Vidare forskning

Syftet med den här studien var att undersöka hur sva-lärarna resonerade kring förändringar som föranleddes av iscensättningen av Lgr22. Fortsatt forskning skulle vara aktuell i större skala för att se hur iscensättningen av Lgr22 har genomförts och hur det har fungerat. Det kommer nya läroplaner och förändringar med jämna mellanrum och det gäller för skolorna och lärarna att vara väl förberedda och trygga i hur processen ska genomföras. På så sätt kan man spara både tid och pengar.

Båda lärarna som intervjuades lyfte även en problematik kring tillgängligheten av specialundervisningen för sva-elever. Det är ett viktigt område att forska vidare kring för elevernas välbefinnande och för att de ska bemötas efter rätt förutsättningar och individuella behov.

8 Referenser

8.1 Tryckta källor

Berg Nestlog, E. & Nilsson, H. (2022). Didaktiskt utvecklingsarbete i samverkan. Nordin, A. & Uljens (red.), M. *Didaktikens språk. Om skolundervisningens mål, innehåll och form*. Gleerups Utbildning AB. s. 181–191.

Ji Young, C. och Eun-Hee L. (2014). Reducing Confusion about Grounded Theory and Qualitative Content Analysis: Similarities and Differences. *The Qualitative Report 2014.* Vol 19 No 32, november 2014, ss. 1–20.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (P. Larson, Övers.; Fjärde upplagan). Studentlitteratur.

Gibbons, P. (2018). *Stärk språket stärk lärandet, Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet.* Studentlitteratur.

Juvonen, P. & Kjällkvist, M. (2021). An Introduction, *Pedagogical Translanguaging Theoretical, Methodological and Emperical Perspectives*. Multilingual Matters. s. 1-6.

Korthagen, F. A. J. (2007). *The gap between reasearch and practice revisited.* Educational Research and Evaluation Vol. 13, Nr. 3, juni 2007, s. 303–310.

Lindberg, I. (2013). Samtal och interaktion i andraspråksundervisning. K. Hyltenstam & I. (red.) *Lindberg, Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle.* Studentlitteratur. s. 481–518.

Lundgren, M., Embretsen, E.-L., Nytell, U., Weinholz, S. (2021). Transformering av en masterplan till åtgärdsplaner i svenska skolor - En kvalitativ explorativ fallstudie av Samverkan för Bästa skola (SBS). *Pedagogisk forskning i Sverige* Vol 26 No1 2021, s. 94–117.

Skolverket. *(2022). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Lgr22. Skolverket

Svensson, G. (2017). *Transspråkande i praktik och teori*. Natur och Kultur.

8.2 Elektroniska källor

Nationellt centrum för svenska som andraspråk. (2020). Jämförelse mellan kursplanerna i svenska som andraspråk Lrg11 och Lgr22. Hämtad 4 april 2023. https://www.andrasprak.su.se/polopoly_fs/1.528549.1629052508!/menu/standard/file/Ja%CC%88mfo%CC%88relse%20sva%20Lgr%2011%2C%202019%20och%20sva%20Lgr%2011%2C%202021.pdf

Nationellt centrum för svenska som andraspråk. (u.å.). Kan man inte längre undervisa i svenska och sva i samma klass efter kursplanerevideringen? Hämtad 2022-10-05 från Nationellt centrum för svenska som andraspråk. (u.å.) Hämtad 29 oktober 2022.
https://www.andrasprak.su.se/om-oss/vanliga-fr%C3%A5gor/grundskola/kan-man-inte-l%C3%A4ngre-undervisa-i-svenska-och-sva-i-samma-klass-efter-kursplanerevideringen-1.530689

Skolverket. (2022, 31 januari). Kommentarmaterial till kursplanen i svenska som andraspråk, Grundskolan. Hämtad 25 oktober 2022. https://www.skolverket.se/publikationer?id=9862

Vetenskapsrådet (2017) God forskningsed. Vetenskapsrådet. Hämtad 2 oktober 2022. https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html

Bilagor

Bilaga 1 Enkätfrågor

1a. Hur ser organisationen av sva-undervisningen ut på din skola?

Undervisningen i ämnena sva och svenska sker gemensamt all undervisningstid.

Undervisningen i sva och svenska sker till viss del gemensamt.

Undervisningen i ämnena sva och svenska sker helt separat.

Annat, kommentera gärna!

1b. Om undervisningen i sva sker separat från undervisningen i svenska, hur är den organiserad?

Den är schemalagd parallellt med svenskan.

Den är schemalagd vid andra tillfällen än svenskan.

Annat, kommentera gärna!

2a. Har organisationen kring sva-undervisningen på din skola förändrats i och med implementeringen av Lgr22?

Ja

Nej

Vet ej

Dela gärna med dig av dina tankar.

2b. Om ja, på vilket sätt har organisationen förändrats?

Frisvar

3. Har ni haft tid avsatt för att diskutera implementeringen av Lgr22?

Ja

Nej

Vet ej

Kommentera gärna om det har funnits skillnader i tidsfördelningen beroende på uppdrag, exempelvis arbetslagsledare/förstelärare/sva-lärare!

4. Hur har förändringarna arbetats fram på din skola?
Enskilt

I arbetslaget

I grupp med andra ämneslärare i sva.

Vi har fått direktiv från rektor/huvudman om vilka förändringar som ska genomföras.

Annat, kommentera gärna!

5a. Har du gjort förändringar i din egen undervisning pga de nya kunskapsmålen i kursplanen?

Ja

Nej

Vet ej

5b. På vilket sätt har du förändrat din undervisning? Berätta kort!

Frisvar

Besvara fråga 6 a-c genom att markera på skalan 1–6, där 1 betyder inte alls nöjd och 6 betyder mycket nöjd.

Hur nöjd är du:

6a. med de förändringar som har genomförts?

6b. med den nya läroplanen?

6c. med den nya kursplanen?

I Lgr22 finns nya skrivningar om att elever ska få möjlighet att använda sina språkliga resurser.

7a. Stöttar du elever i att använda sina språkliga resurser?

Ja

Nej

Vet ej

7b. Om ja, på vilka olika sätt stöttar du elever i att använda sina språkliga resurser? Genom att:

använda lexikon/ordböcker

arbeta i grupper baserat på starkaste språk arbeta med begreppslistor

arbetet får genomföras på valfritt språk så länge inlämningen sker på svenska

Annat, kommentera gärna!

8. I vilka undervisningssituationer har elever möjlighet att använda andra språk än svenska?

Grupparbeten

Hemuppgifter

Redovisningar

Uppsökande av fakta

När elever själva vill/behöver.

Vi använder bara svenska.

Annat, kommentera gärna!

9. Jag arbetar på en:

Kommunal skola

Friskola

Annat, kommentera gärna!

10. Ungefär hur många elever är inskrivna på skolan?

Frisvar

11. Ungefär hur många elever går på mellanstadiet, åk 4–6?

Frisvar

12. Ungefär hur stor andel av eleverna på mellanstadiet läser svenska som andraspråk? Svara i % (procent).

Frisvar

13. Hur många är ni som undervisar i svenska som andraspråk på mellanstadiet?
Frisvar

14. Har skolan en utarbetad språkpolicy?

Ja

Nej

Den är under konstruktion.

Vet ej

15. Hur många år har du arbetat som lärare i svenska som andraspråk?

0–2

3–5

6–10

10>

16a. Vilka ämnen har du behörighet att undervisa i?

Svenska som andraspråk åk 4–6

Svenska som andraspråk åk 7–9

Svenska som andraspråk

gymnasiet svenska åk 4–6

Svenska åk 7–9

Svenska gymnasiet

Andra ämnen

Jag studerar för att bli behörig i sva.

Jag saknar behörighet

16b. Vilket år blev du behörig i svenska som andraspråk?

Frisvar

17. Har du deltagit i kompetensutveckling inom sva-ämnet?

Ja, transspråkande

Ja, SKUA (språk och kunskapsutvecklandearbetssätt)

Ja, flerspråkighet

Nej

Annat, kommentera gärna!

Jag kommer eventuellt att genomföra några fördjupande intervjuer med frågorna i enkäten som grund.

18. Vill du ange dina kontaktuppgifter i detta syfte?

Ja

Nej

Telefonnummer och/eller Mailadress

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Bilaga 2 Kvantitativ data
Kandidatuppsats SvA

Delrapport – urval:

Fråga 9: Jag arbetar på en:

Antal redovisade svar: 19

1a.

Hur ser organisationen av sva-undervisningen ut på din skola?	Antal svar
Undervisningen i ämnena sva och svenska sker gemensamt all undervisningstid.	5
Undervisningen i sva och svenska sker till viss del gemensamt.	10
Undervisningen i ämnena sva och svenska sker helt separat.	4
Annat, kommentera gärna!	0
Summa	19

1b.

Om undervisningen i sva sker separat från undervisningen i svenska, hur är den organiserad?	Antal svar
Den är schemalagd parallellt med svenskan.	12
Den är schemalagd vid andra tillfällen än svenskan.	1
Annat, kommentera gärna!	0
Summa	13

2a.

Har organisationen kring sva-undervisningen på din skola förändrats i och med implementeringen av Lgr22?	Antal svar
Ja	4
Nej	13
Vet ej	2
Summa	19

3.

Har ni haft tid avsatt för att diskutera implementeringen av Lgr22?	Antal svar
Ja	17
Nej	2
Vet ej	0
Summa	19

4.

Hur har förändringarna arbetats fram på din skola?	Antal svar
Enskilt	6
I arbetslaget	7
I grupp med andra ämneslärare i sva.	6
Vi har fått direktiv från rektor/huvudman om vilka förändringar som ska genomföras.	2
Annat, kommentera gärna!	3
Summa	24

5a.

Har du gjort förändringar i din egen undervisning pga de nya kunskapsmålen i kursplanen?	Antal svar
Ja	6
Nej	11
Vet ej	2
Summa	19

6a. Hur nöjd är du**:**

(1 betyder inte alls nöjd och 6 betyder mycket nöjd. Gäller 6a-6c)

med de förändringar som har genomförts?	Antal svar
1	1
2	1
3	2
4	5
5	6
6	3
Vet ej	1
Summa	19

6b.

med den nya läroplanen?	Antal svar
1	0
2	1
3	1
4	4
5	4
6	8
Vet ej	1
Summa	19

6c.

med den nya kursplanen?	Antal svar
1	0
2	0
3	2
4	5
5	5
6	6
Vet ej	1
Summa	19

7a.

Stöttar du elever i att använda sina språkliga resurser?	Antal svar
Ja	16
Nej	0
Vet ej	3
Summa	19

7b. (flervalsfråga)

Om ja, på vilka olika sätt stöttar du elever i att använda sina språkliga resurser? Genom att:	Antal svar
använda lexikon/ordböcker	14
arbeta i grupper baserat på starkaste språk	10
arbeta med begreppslistor	16
arbetet får genomföras på valfritt språk så länge inlämningen sker på svenska	6
Annat, kommentera gärna!	1
Summa	47

8. (flervalsfråga)

I vilka undervisningssituationer har elever möjlighet att använda andra språk än svenska?	Antal svar
Grupparbeten	10
Hemuppgifter	8
Redovisningar	3
Uppsökande av fakta	10
När elever själva vill/behöver.	15
Vi använder bara svenska.	2
Annat, kommentera gärna!	2
Summa	50

9.

Jag arbetar på en:	Antal svar
Kommunal skola	14
Friskola	5
Annat, kommentera gärna!	0
Summa	19

10.

Ungefär hur många elever är inskrivna på skolan?	Antal svar
42 - 177	2
178 - 313	8
314 - 449	5
450 - 585	1
586 - 721	2
722 - 857	0
858 - 993	0
994 - 1129	1
1130 - 1265	0
1266 - 1401	0
Summa	19

11.

Ungefär hur många elever går på mellanstadiet, åk 4–6?	Antal svar
0 - 60	4
61 - 121	5
122 - 182	5
183 - 243	1
244 - 304	2
305 - 365	0
366 - 426	1
427 - 487	0
488 - 548	0
549 - 609	1
Summa	19

12. (Anges i procent.)

Ungefär hur stor andel av eleverna på mellanstadiet läser svenska som andraspråk?	Antal svar
0 - 9	3
10 - 19	5
20 - 29	4
30 - 39	3
40 - 49	1
50 - 59	0
60 - 69	1
70 - 79	1
80 - 89	0
90 - 99	1
Summa	19

13.

Hur många är ni som undervisar i svenska som andraspråk på mellanstadiet?	Antal svar
0	0
1	8
2	6
3	3
4	0
5	1
6	1
7	0
8	0
9	0
Summa	19

14.

Har skolan en utarbetad språkpolicy?	Antal svar
Ja	5
Nej	9
Den är under konstruktion.	4
Vet ej	1
Summa	19

15.

Hur många år har du arbetat som lärare i svenska som andraspråk?	Antal svar
0–2	3
3–5	5
6–10	5
10>	6
Summa	19

16a. (flervalsfråga)

Vilka ämnen har du behörighet att undervisa i?	Antal svar
Svenska som andraspråk åk 4–6	14
Svenska som andraspråk åk 7–9	5
Svenska som andraspråk gymnasiet	0
Svenska åk 4–6	12
Svenska åk 7–9	0
Svenska gymnasiet	0
Andra ämnen	14
Jag studerar för att bli behörig i sva.	4
Jag saknar behörighet	0
Summa	49

16b.

Vilket år blev du behörig i svenska som andraspråk?	Antal svar
1997 - 1999	0
2000 - 2002	1
2003 - 2005	1
2006 - 2008	0
2009 - 2011	2
2012 - 2014	3
2015 - 2017	2
2018 - 2020	2
2021 - 2023	2
2024 - 2026	0
Summa	13

17. (flervalsfråga)

Har du deltagit i kompetensutveckling inom svaämnet?	Antal svar
Ja, transspråkande	4
Ja, SKUA (språk och kunskapsutvecklande arbetssätt)	9
Ja, flerspråkighet	9
Nej	5
Annat, kommentera gärna!	2
Summa	29

18.

Jag kommer eventuellt att genomföra några fördjupande intervjuer med frågorna i enkäten som grund. Vill du ange dina kontaktuppgifter i detta syfte?	Antal svar
Ja	2
Nej	17
Summa	19

Bilaga 3 Introduktionstext Facebook

Hej!

Jag läser till ämneslärare i svenska som andraspråk vid Linnéuniversitetet och påbörjar nu en kandidatuppsats inom ämnet.

Studien syftar till att undersöka hur sva-lärare på mellanstadiet reflekterar över sin undervisning och eventuella förändringar, i såväl organisation som undervisning, som har skett kopplat till implementeringen av Lgr22 och den nya kursplanen som gäller i ämnet svenska som andraspråk.

Som underlag till studien har jag tagit fram en enkät som jag nu söker mellanstadielärare till. Enkäten tar 10–15 minuter att besvara. Deltagandet är frivilligt och all information hanteras med sekretess.

Klicka på länken för att komma till enkäten!

https://sunet.artologik.net/lnu/Survey/35220

Jag är tacksam för alla svar och du får gärna dela enkäten vidare till andra ämneskollegor på mellanstadiet!

Stort tack på förhand!

Hälsningar Ida Lundmark

Bilaga 4 Intervjuguide

1 & 2 Berätta gärna om hur ditt arbete med sva-elever på mellanstadiet ser ut?

1 Hur uppfattade du fråga 1?

1 På frågan om organisationen kring sva-undervisningen på din skola har förändrats har du svarat vet ej. Kan du utveckla det svaret?

1 Hur var sammansättningen på det arbetslag som du ingick i när ni diskuterade implementeringen av Lgr22?

1 Hur uppfattade du att förändringarna i sva lyftes?

2 Förtydliga gärna hur arbetet med era grupper är organiserat. ”3 lärare på 2 klasser. 3 grupper efter språklig nivå”

1 & 2 Hur har rektor varit delaktig i förändringsarbetet?

1 & 2 Vad hade du mer önskat av:
Förändringarna/Läroplanen/Kursplanen?

1 Hur har du förändrat din undervisning i och med implementeringen av Lgr22?

1 & 2 Hur använder du elevernas olika språk i undervisningen.

1 & 2 Hur använder eleverna sina olika språk i undervisningen.

1 & 2 Upplever du att andra ämneslärare på skolan använder elevernas språk som resurs?

1 & 2 Är det något mer du vill lägga till?

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Bilaga 5 Samtyckesblankett

Hej!

Jag heter Ida Lundmark och studerar till ämneslärare i svenska som andraspråk vid Linnéuniversitetet i Växjö. Du har deltagit i den enkätundersökning som jag har tagit fram som underlag till min kandidatuppsats. Du anmälde då ditt intresse att delta i en fördjupande intervju baserad på enkätfrågorna. Studien syftar till att undersöka hur svalärare på mellanstadiet reflekterar över sin undervisning och eventuella förändringar, i såväl organisation som undervisning, som har skett kopplat till implementeringen av Lgr22 och den nya kursplanen i ämnet svenska som andraspråk.

I enlighet med de forskningsetiska principerna behöver du samtycka skriftligt till att medverka vid intervjun. Intervjun är helt frivillig och kommer att ske online via Zoom på avtalad tid. Intervjun kommer att spelas in. Det är endast jag som kommer att lyssna på inspelningen och när uppsatsen är klar kommer filerna att raderas. All information hanteras konfidentiellt och allt material som publiceras kommer att vara anonymiserat. Du kan när som fram till att uppsatsen är klar ångra din medverkan.

Du kan också mejla frågor till mig: il222kn@student.lnu.se.

…….. …….

Underskrift forskarstudent Datum och ort

Jag har läst den bifogade informationen och samtycker till att delta i intervjun.

…… …….

Underskrift deltagare Datum och ort